

Danse- og musikhistorier 18

Danselærer Giraudets dansebøger og dansestatistikker

Af Ole Skov

Danselærer og komponist Eugène Giraudet (1861-1916) blev født d. 30. november 1861 i Saint-Chamond i Loire departementet i Sydfrankrig. Fra han var helt ung, samlede han informationer om dans og flyttede i 1880'erne til Paris, hvor han oprettede danseskole i 1886. Denne lå på 39, Boulevard de Strassbourg med indgang fra 16 & 18, Passage Reilhac.

Giraudet var en af de mest kendte franske danselærere omkring år 1900, dels fordi han var meget aktiv og udadvendt, men også fordi han blev omtalt mange gange i aviser og tidsskrifter både i Frankrig og udlandet.

Forsiden af dansebogen "La Danse osv." her i 55. oplag.

Han udgav i 1888 bogen "La Danse, la Tenue, le Maintien, L'Hygiène & L'Éducation", der betyder "dans, at føre sig, holdning, sundhed og opdragelse". Han havde arbejdet på bogen i 3 år. Den udkom i flere oplag og er på 368 sider. På forsiden noterer han, at bogen indeholder 1000 danse fra alle lande i verden.

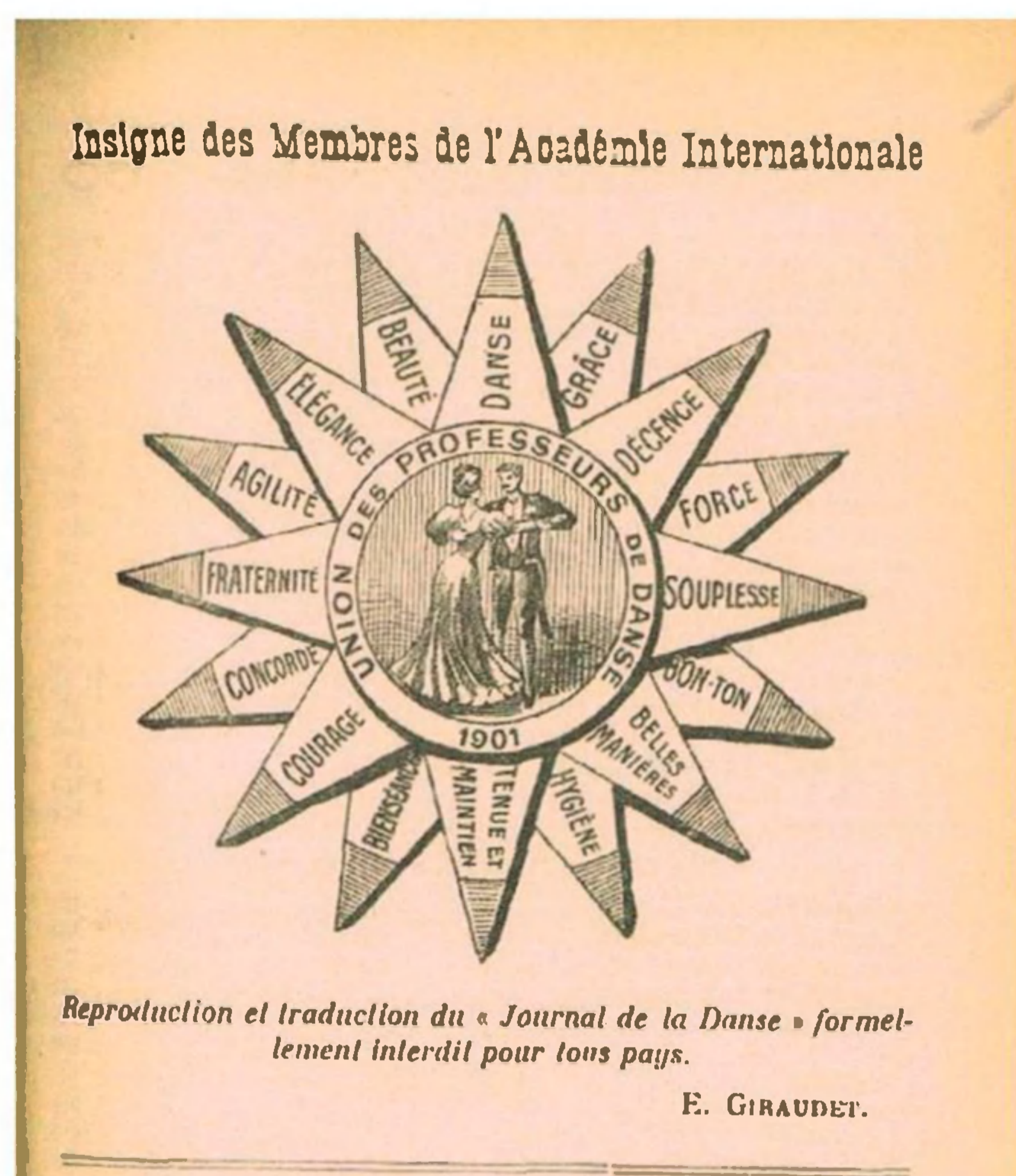
I år 1891 udgav Giraudet, det han kalder bind 2 af sin dansebog, den hedder "Traité de la Danse" altså afhandling om dans. Begge bøger blev genoptrykt mange gange, og blev ofte bundet sammen som ét værk. Han udgav yderligere en bog omkring 1910. Den hedder "Methode Moderne de Danse et d'Éducation" – moderne metoder i dans og danseundervisning. For hvert oplag af denne bog kom der nye danse med, deriblandt danse han selv havde koreograferet. Mange af de nyeste danse fra 1900-1910'erne er derfor med. I alle hans bøger er der gentagelser især af de afsnit, der omhandler uddannelse og opdragelse i dansen. I senere udgaver er der også noder til nogle af dansene. I hele sit liv udgav han desuden også

Den store sal på Giraudets dansecole ca. 1888.

mindre værker om dans, små huskebøger til sine elever og han skrev mange artikler om dans i datidens aviser og tidsskrifter.

Giraudet nævner, at han selv begyndte at koreografere danse i 1879, og at han til år 1899 havde udarbejdet koreografi til 235 salondanse fra 1 til 32 par, 132 balletoptrin til teatre, koncerter, revyer, udstillinger og børnearrangementer, 150 danseindslag til komedier og humoristiske forestillinger, 1050 trinkoreografier til anvendelse i hele verdenen, 500 cotillonfigurer ud over dem, der er trykt i hans bøger, 784 artikler om dans i tidsskriftet "le Progrès", 10 dansebøger og han har komponeret 50 dansemelodier. Han har danset 10 timer om dagen i gennemsnit i de angivne 20 år. I 1886 grundlagde han og blev formand for den "Lyriske og dansante sammenslutning", han blev i 1888 formand for den parisiske dansesammenslutning, i 1893 grundlagde han og bliver formand for en organisation, der tog sig af uddannelse af børn i gymnastik og dans i skolerne, og i 1900 grundlagde han og blev præsident for "L'Academie Internationale des Auteurs, Professeurs et Maîtres de Danse, Gymnastique de Salons et en plain air" altså det internationale akademi for danseforfattere, danselærere, dansemestre samt både indendørs og udendørs gymnastik. I tidsskriftet "Journal de la Danse" kan man i 1905 og fremefter også læse meget af det, han skrev i sine dansebøger – både tekst og dansebeskrivelser. Den største af hans udgivelser er bind 1, som efter en indledning om dansens historie har 83 sider med almene henstillinger og kommentarer. Herunder er

Logo fra 1901 for "L'Académie Internationale...".

der vejledning i alt fra dåb, bryllup, besøg, jubilæer, hvordan man opfører og klæder sig, sundhed, kropsholdning, noget om dansere der danser pr. rutine eller "ignorerer" dansen, anstand for damer og unge piger, hvilken arm man byder damen, moralske betragtninger og senere i bogen dansenavne, dansebeskrivelser, lister over bøger i hans dansebibliotek og navne på danselærere fra store dele af verdenen.

Der er lange og detaljerede beskrivelser af ovennævnte emner og løftede pegefingre med hans meninger. Dette var ikke helt ualmindeligt i perioden før og lige efter år 1900. Mange danske danselærere skrev lignende i aviser, tidsskrifter og i deres små dansebøger, men alt var selvfølgelig i meget mindre målestok.

Giraudet nævner, at man som første prioritet i de nye programmer for gymnastikken i underskolen i Paris vil indføre kunsten at danse.

I hovedafsnittet skriver han blandt andet:

"Det er en dårligdom, at især mange unge piger ryger. Træning af kroppen er en velkommen "lise" for disse unge piger. De undgår derved træthed, og kan holde øje med kroppens udvikling i perioder, hvor de ellers ikke erkender fysiologiens love".

"Dansen er en skat for alle, og mange, der ikke nyder et godt helbred, vil kunne finde lykken ved dansen".

"Man ser straks, når unge mennesker

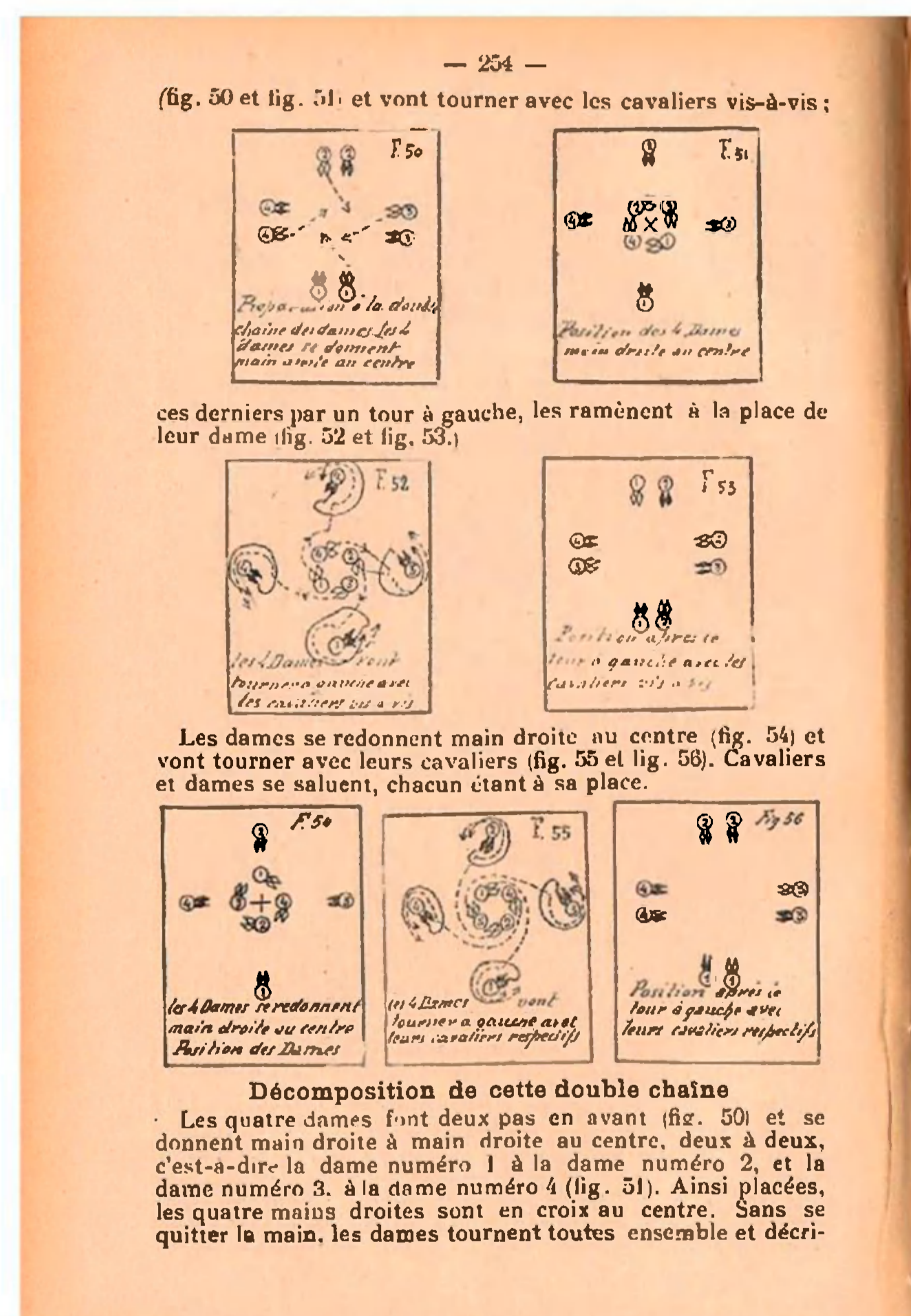
har vovet sig ind for at danse til et bal i dansesalonen uden at have fået undervisning i dans".

"Herrerne bør bære sort kjolesæt, laksko, høj hat, hvid halsklud og skånende handsker, som ikke må tages af i løbet af aftenen".

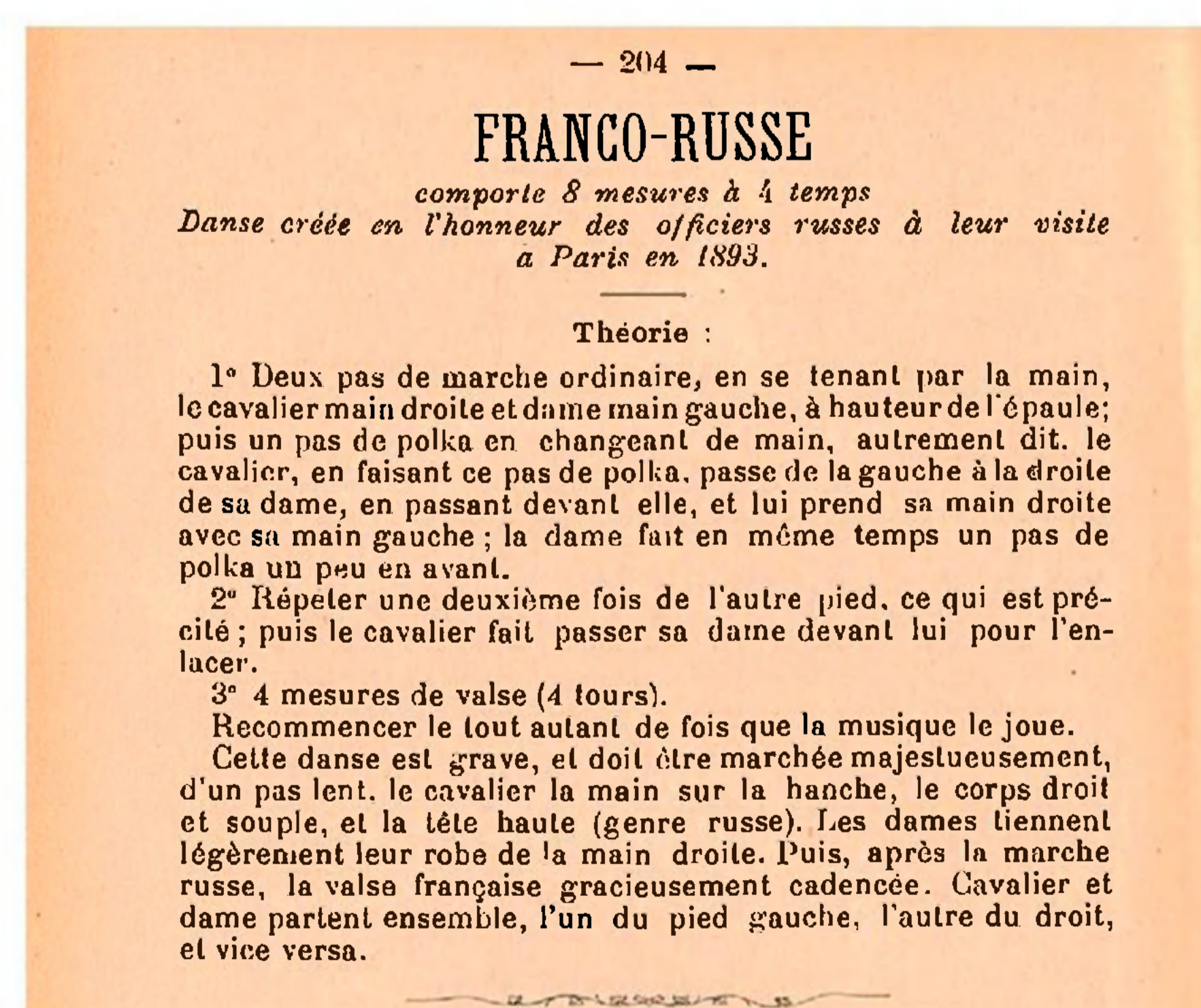
"På et bal skal en dame holde ud i sin kjole med venstre hånd. Derved kan herren byde sin venstre til damens højre, sådan som skik og brug er i vore dage".

Der er hele 3 sider om de forskellige hilsener og komplimenter. For 3. tur af Les Lanciers fylder det en 1/2 side plus tegninger.

I alle bøger er der mange dansebeskrivelser. I bind 1 er der hele 257 sider, samt referencer til danse han kender. Mange af dansene er varianter, for eksempel er der 25 forskellige menuetter og 14 udgaver af Les Lanciers. Bøgerne

Les Lanciers 3. tur, tegning af damemøllen.

Dansebeskrivelse af "Franco-Russe".

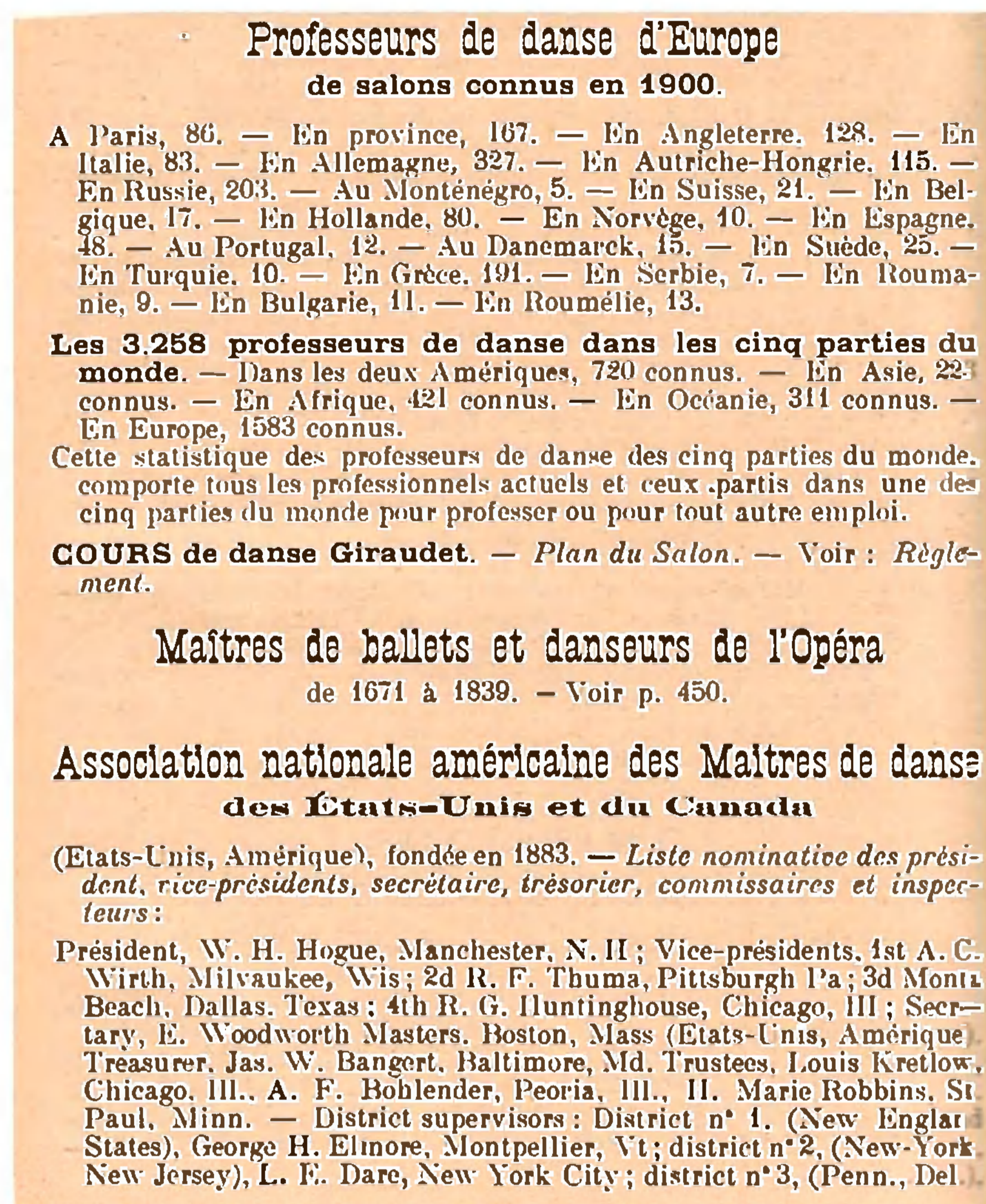
indeholder også enkelte tegninger af figurer, fatninger m.m. I bogen findes blandt andet en dans "Franco-Russe", som han havde koreograferet til ære for russiske officerers besøg i Paris i 1893. Giraudet beskriver type pardanse som Galop, Polka, Vals, Schottisch og Mazurka, men der er også mange andre danse som f.eks. Wienerkreutz, Varsovienne, Skøjtøløberdansen, Fingerpolka, Klapfinale, Les Lanciers, Française m.fl., som vi kender herhjemme, og som er koreograferet af andre danselærere. Desuden er der en del danse, som vi i Norden kender fra "baldanse-miljøet". I sine dansebøger har Giraudet ladet trykke en del statistik fra danse miljøet. For eksempel hvor mange danselærere, han havde kendskab til i Frankrig og andre lande. I Paris var der 86, i provinsen i Frankrig 167, i England 128, i Tyskland 327, i Norge 10 og i Danmark

"Skøjtøløberdansen (Pas des Patineurs)" fra 3. bogudgivelse ca. 1910.

15 osv. I Nord- og Sydamerika var der 720 og i Asien 223. Han skriver desuden, at der i Paris var 376 balsale, og der afholdtes 3126 baller årligt heraf 1200 "Grand Bals". Det var blandt andet på "L'Hôtel Continental", "Bonvalet", "Hôtel Moderne", "Palais Royal" med flere.

Ud over disse statistikker er det mest interessante nok siderne i bind 1 med statistik over optalte trin og bevægelser: "Statistique, Des Maître Choréo-

Danselærere i Europa, de 5 Verdensdele og liste på danselærere i Nordamerika.

graphes et du nombre de tours qu'il faut faire pour connaître à fond les danses classiques" eller "Statistik på danssemestrene og det antal omdrejninger som man skal lære som grundlag for den klassiske dans".

Det er utroligt, hvad Giraudet har talt op for at give et indblik i danssemængderne. Her er nogle detaljer fra studiet af det, han kalder klassiske danse. De er baseret på observationer af de af hans elever, som har gennemsnitlige danseevner. Han skriver:

"Dem, der har bedre forudsætninger, behøver kun halvdelen af de øvelser, der er beskrevet her, og dem, der ikke har nogen erfaring, skal naturligvis fordoble deres arbejde med dansen. Derfor vil unge som gamle, erfarne som uerfarne med forskellig træningsmængde alle komme til det samme resultat, nemlig at det er træningen, der er vigtig for at blive en god danser. Valsen, der er en af de smukkeste danse og bestemt den sværeste, er også den mest populære. Når man i dansesalen siger, "det er en fremragende valse-danser", er det ikke øvelse alene, der kan give denne kvalitet, men også at der står en dygtig danselærer bag disse øvelser. Orkesteret spiller til danserens fødder, og er der spillet i 5 minutter, har man valset 400 takter". Dette må være hurtigt vals altså Wienervals.

Sådan regner Giraudet sig videre frem i valsen men også i polka, mazurka og

schottisch. Han tager nok udgangspunkt i det, vi i dag vil kalde "professionelle" dansere, som danser hver dag fra morgen til aften. Han kommer til sidst frem til at for at være en sådan "præsentabel" danser, bør man danse: *Vals i 4 timer og 10 minutter, hvilket giver 250 minutter*

10.000 omdrejninger eller valsetrin

20.000 takter

60.000 fodbevægelser

20.000 meters distance

Polka i 2 timer og 5 minutter

2.500 omdrejninger

5.000 trin eller takter

20.000 fodbevægelser

5.000 meter distance

Mazurka i 2 timer og 30 minutter

2.550 omdrejninger

5.100 trin af 2 takter

30.600 fodbevægelser

10.200 meters distance

Schottisch: 2 timer og 40 minutter

4.800 omdrejninger

1.600 trin

25.600 fodbevægelser

6.400 meter distance eller 6.400 takter

Det giver 11-12 timers dans om dagen, hvilket nok er for den ihærdige danser på dage, hvor han øver sig meget.

Giraudet skriver også, at dette intet er i forhold til det enorme antal trin og bevægelser, en danselærer foretager sig.

Med 20 års dans giver det for danselæreren: Vals i 5 timer om dagen giver 89.060.000 omdrejninger, polka i 2 timer pr. dag giver 17.520.000 omdrejninger, mazurka i 2 timer pr. dag giver 14.892.000 omdrejninger og schottisch 1 time om dagen giver 3.796.000 omdrejninger,

På 20 år har man foretaget 729.572.000 trin og derved gennemført:

178.120 kilometer vals

35.040 kilometer polka

59.568 kilometer mazurka

17.520 kilometer schottisch

I alt 290.248 kilometer.

I er velkomne til at regne efter. Giraudet skriver i en tidsskrift "Journal de la Danse", at ideen til at lave statistikkerne fik han fra danselærer Louis Brun i Lausanne i Schweiz.

Giraudet angiver også regler og prislister for sin danseundervisning, koreografi og styring af et bal.

Reglement for danseundervisningen.

Reglement:

Kurset er åbent hele året uden undtagelser, fra 8 morgen til midnat.

1. Danseundervisningen er helt privat og betalbar for alle. Adgang har elever, personer der ledsager dem, personer der ønsker at blive elever, og dem der søger information om undervisningen.

2. Unge damer har kun adgang, hvis de er ledsaget af deres forældre eller af en person, der repræsenterer forældrene, eller hvis de har betroet opgaven til Madame Giraudet under kurset, i dette tilfælde må forældrene hente og bringe eleven.

3. Der skal være fuldkommen ro i undervisningen.

4. Kurset skal betales på forhånd.

5. Hver elev får et deltagerkort, på dette er angivet dag og klokkeslæt for undervisningen.

6. For at hjælpe danselæreren med kontrol skal eleven have kortet på sig, og såfremt man er midlertidigt fraværende lægge det på danselærerens kontor til højre for vestibulen.

7. Honoraret er personligt og gælder for 6 måneder, deltagerkortet gælder i et år.

8. Hvis en indskrevet elev ophører at deltage, tilhører det indbetalte beløb danselæreren.

8a. Genindtrædelse på kurset accepteres ikke.

9. Kurserne finder sted alle mandage, tirsdage, onsdage, fredage og søndage fra 8-11 aften og alle tirsdage, torsdage og søndage fra 2 til 4.30 om eftermiddagen.

Eftermiddags- og aftenselskaber på alle helligdage. Aftenselskaber med Cotillon hver første lørdag i måneden hele året fra kl. 8 aften til midnat. 1 franc i tillæg pr. elev. Almindelig påklædning. For Grand Bals de Nuit, som afholdes på l'Hôtel Moderne, er pris og tidspunkt angivet i invitationen. Påklædning: Selskabstøj.

expulsion, sans que leur versement leur soit remboursé et par conséquent n'auront plus droit, ni aux cours, ni aux leçons, soirées et bals.

Art. 33. — Seront également exclus du Cours : tous les cavaliers et dames se permettant des libertés, soit en gestes, soit en paroles, soit dans la danse, etc.

Le professeur se réserve le droit de fermer son Cours de danse, soit pour réparation dans la salle, maladie ou absence, ou tout autre cas.

Les versements ne seront pas remboursés, mais à la réouverture du Cours, il sera tenu compte de la durée du temps perdu.

Pendant l'Été, le professeur se réserve également le droit, de se faire remplacer par ses adjointes et adjoints, le cours ne fermant pas de l'année. En se faisant inscrire, les élèves acceptent le présent règlement.

Les bonnes qui accompagnent les jeunes filles sont placées dans un endroit désigné par le professeur.

Leçons en Ville.

	fr.	cent
Les leçons particulières en ville, dans les familles, les écoles, pensionnats, etc., sont de	10	»
la leçon d'une heure, si elles se trouvent à proximité du cours; plus éloignées elles sont de	20	»
au moins.		

Le nombre d'élèves n'est pas limité pour ces leçons. Le pianiste est à la charge des élèves.

	fr.	cent
Art. 34. — Pour régler, organiser un cotillon	50	»
Pour conduire un cotillon, sans accessoires, avec figures improvisées	100	»
Idem, avec accessoires fournis par le professeur, depuis	300	»
jusqu'à	10.000	»

Art. 35. — M. Giraudet crée des danses nouvelles, et les dédie ou les titre, aux personnes qui le désirent, avec musique et théorie spéciales, depuis

Art. 36. — Toutes les danses existantes, avec musique et théorie, ainsi que tous les traités de danses anciennes de tous les auteurs et de tous les pays, sont en vente chez M. Giraudet.

	fr.	cent
Consultations pour tout ce qui concerne la danse, la tenue, le maintien, les devoirs des garçons et demoiselles d'honneur; invités à la noce, au bal, au lunch, sauteries, matinées, réceptions pour organiser une soirée, un bal, une fête, etc.	10	»
Danses de théâtre, concert, vieilles et nouvelles, etc., l'heure	20	»

10-23. Prislister.

24. Til undervisning og sammenkomster skal man have en passende almindelig påklædning.

25. Herrer bedes have handsker på, når de danser med damerne.

26. Alle, som har en sjuksket påklædning, vil blive afvist.

27. Damer må kun danse med de elever, som danselæreren præsenterer dem for, medmindre andet er anbefalet.

I dette tilfælde må hun kun danse 2 danse i træk med den samme herre og ikke danse med ham skiftevis med en anden herre. Det er udtrykkeligt forbudt, og vil lede til udelukkelse fra undervisningen, såfremt en dame hele tiden danser med den eller de samme herrer. For ikke at undergrave deres gode uddannelse og for at komme godt videre i livet, må unge piger ikke virke udfordrende på herrerne og ikke acceptere invitationer ud over første dans.

Det er uanstændigt for en velopdragen pige at nægte en herre at danse og så danse med en anden. En danselærer, der bliver opmærksom på denne mangel på takt, tøver ikke med at påtale det.

Damer, som nægter at danse med den første kavalier, der byder hende op, må ikke danse med andre herrer, da hun så har risiko for at blive ekskluderet fra kurset. Danselæreren påberåber sig altid ret til at præsentere hende for en anden herre, hvilket hun må acceptere.

28. Herrer skal danse med de damer, som læreren præsenterer dem for, og damen skal acceptere dette.

29. Det er strengt forbudt for damer at danse med hinanden, med mindre de har fået tilladelse af danselæreren. Herrer, som er kendte som gode dansere, må ikke på kurset danse sammen uden at have sikret sig, at der ikke i salen er en dame, de kunne byde op. Damer må ikke på forhånd lade sig byde op til at danse andet end den næste dans, musikken skal til at spille. Det er forbudt for herrer at byde en dame op på forhånd, det skal gøres mellem den netop afsluttede dans og den næste (som vil blive annonceret af danselæreren).

30. Alle elever som skifter bopæl skal sende sin nye adresse til danselæreren, så han kan sende vedkommende et deltagerkort og meddele de ændringer,

der måtte være på kurset. Selskabstøj er obligatorisk på de baller, som danselæreren afholder på Grand Hôtel Moderne eller andre sale anvist af ham.

Indbydelserne sendes til eleverne og deres familier. Det er forbudt på kurset at danne snævre kredse (det vil sige, de 4 samme par må ikke hele tiden danse sammen i kvadrillerne), det er ligeledes upassende ved hyggeaftener eller aften-svingom. Undtaget er dog ved Grand Bals, hvor det tolereres.

31. Danselæreren påberåber sig ret til overfor alle personer at påtale, såfremt de ikke følger gældende reglement, samt hvis han observerer, at de er ulydige, har dårlig opførsel eller under dansen har upassende påklædning.

32. Enhver diskussion mellem eleverne medfører deres eksklusion, uden at deres betaling refunderes til dem. De har derfor ikke ret til deltagelse i klasser, lektioner, aftenselskaber og baller.

33. Man vil også blive udelukket fra kurset, hvis man under dansen tager sig friheder i ord og handling. Danselæreren forbeholder sig ret til at lukke sit dansekursus, hvad enten det er på grund af reparation af salen, sygdom, fravær eller alle andre tilfælde. Betalingen vil ikke blive opkrævet, men ved genåbning af kurset vil der blive taget højde for den tid, der er gået tabt.

I efteråret forbeholder danselæreren sig desuden ret til at lade sig erstatte af hjælpelærere. Kurset lukker ikke i løbet af året. Ved indskrivningen accepterer eleverne reglementet. Tjenestefolk, som ledsager de unge piger, skal opholde sig på det sted danselæreren udpeger. Selve prislisterne under punkt 10-23 er på 3 sider. På listen kan man se, at undervisning "ude i byen" i familierne, skolerne, pensionaterne m.m. i nærheden af hans dansesal, vil det koste 10 fr. i timen, og hvis det er længere væk mindst 20 fr. i timen.

At organisere en Cotillon koster 50 fr., med styring og uden rekvisitter og med improviserede figurer koster det 100 fr., og med rekvisitter og udstyr leveret af danselæreren fra 300 til 10.000 fr. Koreografi af en ny dans med titel eller dedikation til den, der har bestilt dansen, og med speciel musik koster fra 50 fr. Giraudet konkluderer i de senere oplag

Prislister for Giraudets undervisning m.m.

af sine dansebøger, at de første 50 oplag af hans "Traité" fra 1891 har fået enorm succes og derfor givet ham ideen til at udgive et nyt oplag hvert år. Han skriver: "Min bog er derfor en sand årbog omhandlende salondans, baller og aftenselskaber. Den bog, jeg præsenterer dem for i dag, er resultatet ikke bare af min egen udvikling men også søgning i stor målestok efter forskellige observationer af danserne samt de noter, man velvilligt har villet tilsende mig". Det ser ud til, at Eugène Giraudet var god til at gøre opmærksom på sig selv og sin fortræffelighed og "prale af sine bedrifter". Han kendte måske ikke ordet ydmyghed. Selvom han lyder pralende, har jeg dog fundet, at der er hold i meget af det, han skriver. Hans liv var "dansen", og han har vitterligt koreograferet mange salondans og skrevet koreografier til balletter, teaterforestillinger, andre danseoptrin m.m. Vi kan i dag være glade for, at han samlede mange danse ind og selv koreograferede danse, samt at han valgte at trykke beskrivelserne, så de blev bevaret. Næste artikel vil blandt andet omhandle nogle af de danse, han selv har koreograferet og komponeret.

De væsentligste kilder er dansebøger af Giraudet:

La Danse, 55. udgave, Paris ca. 1900, Ole Skov's samling.

Traité de la Danse, 17. udgave, Paris 1900, Ole Skov's samling.

Méthode Moderne de Danse et D'É